

RESOLUTSIOON

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

Sõda Ukrainas ning selle majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnamõju

„Sõda Ukrainas ning selle majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnamõju“

Raportöörid:

Stefano Mallia

Oliver Röpke

Séamus Boland

www.eesc.europa.eu

ET

Õiguslik alus	kodukorra artikkel 35 resolutsioon
Vastuvõtmine täiskogus	24/03/2022
Täiskogu istungjärk nr	568
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	175/1/1

1. **mõistab karmilt hukka** Venemaa Föderatsiooni presidendi korraldusel toimuva **ühepoolse agressiooni Ukraina vastu** ja Valgevene režiimi osalemise selles. Komitee rõhutab, et Venemaa relvajõudude sissetungiga Ukrainasse rikutakse kehtivaid rahvusvahelisi eeskirju ja lepinguid ning ohustatakse Euroopa ja ülemaailmset julgeolekut. Sissetungiga rikutakse ka otseselt ELi peamist eesmärki „edendada rahu, oma väärtusi ja oma rahvaste hüvangut“;
2. nõuab tungivalt, et EL pakuks täielikku toetust tagamaks, et kõik sõjakuriteod ja inimsusevastased kuriteod registreeritakse ja neid menetletakse Rahvusvahelises Kriminaalkohtus;
3. avaldab austust **tohutule vaprusele, mida ilmutab Ukraina rahvas**, kes kaitseb Ukrainat Venemaa sissetungijate eest. Komitee kutsub vaba maailma üles toetama nende võitlust rahu ja vabaduse eest kõigi tema käsutuses olevate vahenditega;
4. kutsub ELi ja sarnaselt meelestatud rahvusvahelisi partnereid üles jääma ühtseks, näitama jätkuvalt üles täielikku **solidaarsust sellele põhjendamatule ja provotseerimata sõjale reageerimisel** ning leidma diplomaatilise tee vaenutegevuse lõpetamiseks. Komitee rõhutab vajadust diplomaatilise sekkumise järele, et kehtestada koheselt relvarahu ja luua tõeline rahuprotsess, milles ELi institutsioonidel on aktiivne osa. Need osalejad peaksid samuti suurendama survet Venemaa režiimile, kehtestades koheselt täiendavad sanktsioonid, ja kasutama kõiki muid nende käsutuses olevaid vahendeid, et viivitamata peatada Venemaa sõjaline tegevus Ukraina territooriumil, viia Vene väed täielikult välja, taastada rahu, julgeolek ja stabiilsus ELi idanaabruses ning toetada meie väärtusi jagavaid ühiskondi;
5. on seisukohal, et ELi ja rahvusvahelise üldsuse jaoks on äärmiselt oluline, et ühtegi piiri ei muudetaks sõjaliste vahenditega ning et agressor ei saaks mingit kasu. Kaitsta tuleb õigusriigi põhimõtet, mitte kõige tugevama õigust, ning Ukrainale tuleb maksta täielikku hüvitist;
6. jagab ja toetab põhisõnumeid, mis on esitatud Euroopa Parlamendi 1. märtsi 2022. aasta resolutsioonis Ukraina vastu suunatud Venemaa agressiooni kohta, sealhulgas resolutsioonis kavandatud meetmeid, et viivitamata toetada Ukrainat ja selle kodanikke nende võitluses sõltumatuse ja vabaduse eest;
7. tunnustab nende Euroopa ettevõtete tegevust, kes on otsustanud Venemaa turult lahkuda, ning julgustab teisi ettevõtteid seadma samuti inimsuse ja solidarsuse lühiajalistest majanduslikest huvidest kõrgemale;
8. kinnitab oma **vankumatut toetust** Ukraina, teiste idapartnerluse riikide, iseäranis Moldova ja Gruusia, ning kõigi ELi liikmesriikide **suveräänsusele, sõltumatusele ja territoriaalsele terviklikkusele** nende rahvusvaheliselt tunnustatud piirides;
9. väljendab sügavat kurbust kõigi **agressiooni ohvrite** – laste, naiste ja meeste – pärast, linnade ja taristu hävitamise, mõõtmata inimkannatuste ja keskkonnakahju pärast. Komitee peab kahetsusväärseks, et miljonid inimesed on olnud sunnitud oma kodudest lahkuma ja otsima

varjupaika Ukraina ohutumates piirkondades või naaberriikides. Komitee nõuab, et sissetungijad võetaks oma kuritegude eest vastutusele;

10. kutsub tungivalt üles tõhustama meetmeid Ukraina positsiooni ja suveräänsuse tugevdamiseks, samuti **humanitaarmedeid**, mis aitavad toetada Ukraina rahvast ja tagada neile juurdepääsu esmavajalikule, eelkõige veele, toidule, ravimitele ja elektrile. Komitee kutsub kõiki valitsusi üles tegema kõik endast oleneva, et tagada **toiduga varustatus ja toiduohutus**, varustades sõjapiirkondi toidu ja puhta veega. Komitee **nõuab tungivalt, et Venemaa tagaks humanitaarabi jõudmise Ukraina elanikkonnani**. Komitee hoiatab, et paljud töötajad ei saa palka ja inimestel puudub juurdepääs oma säästudele. Sellega seoses kutsub komitee üles võtma asjakohaseid majandusmeetmeid, et ennetada majanduse kokkuvarisemist;
11. tunneb heameelt **ELi kõigi liikmesriikide valitsuste**, iseäranis Poola, Ungari, Rumeenia, Bulgaaria, Slovakkia ning Moldova valitsuse **aktiivse hoiaku üle oma piiride avatuna hoidmisel** ning evakueerimisvahendite, peavarju, hädaabi, arstiabi ja varjupaiga pakkumisel inimestele, kes põgenevad sõja eest Ukrainas, sealhulgas nii Ukraina kui ka muude riikide kodanikele. Komitee kutsub nõukogu ja komisjoni üles neid riike täiendavalt rahastama, kuna need on peamised kohad, mille kaudu Ukraina pagulased ELi sisenevad. Need jäävad lähikuudel ka Ukraina pagulaste peamiseks elukohariikideks;
12. kutsub taas kord üles rakendama **sisserändepoliitikat, millega tagatakse, et ühegi riigi koormus ei ole ebaproportsionaalselt suur** ja see jagatakse võrdselt liikmesriikide vahel;
13. toetab **ELi võetud kohustust aidata Ukrainast pärit pagulasi**, nagu on kirjeldatud komisjoni teatises „Euroopa solidaarsus Ukraina pagulaste ja sõjapõgenikega“¹, ning rõhutab, et vahendid, mis on saadaval ühtekuuluvusmeetmete kaudu pagulaste toetamiseks Euroopas ja REACTi kaudu², peaksid olema paindlikud ja kiiresti kättesaadavad. Komitee tunneb heameelt selle üle, et **EL on juba aktiveerinud Euroopa Liidu elanikkonnakaitse mehhanismi** ja loonud naaberriikides logistikakeskused abi suunamiseks Ukrainasse;
14. tunneb heameelt selle üle, et **ELi ja selle naaberriikide kodanikuühiskonna organisatsioonid on näidanud üles siirast solidaarsust** ja tegutsenud väsimatult Venemaa agressiooni esimesest päevast, ning rõhutab vajadust **eraldada ELi rahalist toetust nii valitsustele kui ka kohapeal tegutsevatele kodanikuühiskonna organisatsioonidele**;
15. kutsub üles **viima täielikult ellu ajutise kaitse direktiivi** (mille Euroopa Ülemkogu aktiveeris esmakordselt 4. märtsil 2022. aastal Euroopa Komisjoni ettepanekul) ELi liikmesriikide vahelise solidaarsuse ja jagatud vastutuse kaudu, **tagades kõik direktiiviga ettenähtud õigused** – mis hõlmavad juurdepääsu tööturule, eluasemele, tervishoiule, haridusele ja hoolekandele – kõigile neile, kellel on õigus sellele kaitsele, ning jälgides, et haavatavate rühmade, eelkõige laste, naiste, eakate ja puuetega inimeste vajadusi võetakse nõuetekohaselt arvesse. Komitee julgustab vastuvõtvaid riike soodustama samade humanitaarkoridoride loomist ja austamist kõigi Ukraina sõja eest põgenevate inimeste jaoks sõltumata nende kodakondsusest;

¹ COM(2022) 107 final – Euroopa solidaarsus Ukraina pagulaste ja sõjapõgenikega.

² [COM\(2022\) 109 final](#) – Ühtekuuluvusmeetmed pagulaste toetamiseks Euroopas (CARE).

16. tunnistab, et **vastuvõtvatel riikidel** võib tekkida **raskusi pagulaste** kiirel **integreerimisel oma tööturule**. Komitee rõhutab, et ELi liikmesriigid suudavad toime tulla inimeste sissevooluga Ukrainast eeldusel, et ümberasustamist juhitakse nõuetekohaselt. Komitee nõuab, et **kaasamismehhanismides võetaks arvesse soo ja vanuse aspekti**. Komitee kutsub Euroopa Tööjõuametit üles jälgima vastavalt oma volitustele pagulaste integreerimist tööturule ja esitama selle kohta korrapäraselt aruandeid. Komitee tuletab sellega seoses meelde **sotsiaal- ja solidaarsusmajanduse potentsiaali** heoluriigi teenuste raames, et säilitada ja luua töökohti isegi kriisi ajal, ning julgustab liikmesriike leidma lahendusi Ukraina pagulaste paremaks integreerimiseks oma tööturule. Komitee tunnistab naiste ja laste erilist olukorda konfliktipiirkondades ja vastuvõtvatesse riikidesse saabumisel, sealhulgas ohtu sattuda ärakasutamise ja soolise vägivalla, eelkõige seksuaalse vägivalla ja inimkaubanduse ohvriks. Komitee märgib, et Euroopa rändefoorum jälgib ja võtab jätkuvalt arvesse nende Ukraina kodanike olukorda, kellele anti Euroopa Liidus ajutine kaitse või kellel on õigus sellist staatust taotleda;
17. nõuab ulatuslikumat **toetust Ukraina kodanikuühiskonnale nii Ukrainas kui ka väljaspool**. Komitee on veendunud, et EL peaks kaaluma Ukraina kodanikuühiskonna kaasamist kõikidesse Ukrainaga seotud aruteludes. Ukraina kodanikuühiskond osaleb tulevikus otseselt sõja mõju leevendamises ja riigi sotsiaal-majandusliku struktuuri taastamises. Sellega seoses kutsub komitee üles konsolideerima ja tõhustama olemasolevaid rahastamissüsteeme, mille eesmärk on toetada Ukraina kodanikuühiskonda;
18. kutsub EK presidendi hiljutiste avalduste eeskujul ELi institutsioone ja kõiki liikmesriike üles **tegema Ukrainaga täielikult koostööd ning avama Ukrainale kõik asjakohased ELi rahalised vahendid ja programmid**;
19. kutsub ELi institutsioone üles **alustama Ukrainaga võimalikult kiiresti konkreetset dialoogi riigi Euroopa Liiduga ühinemise protsessi üle** kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikliga 49 ja lähtudes riigi saavutustest, ning andma viivitamata rahalist toetust, et tagada Ukrainale humanitaarabi. Komitee nõuab tungivalt, et **samasugust dialoogi alustataks ka teiste ELiga assotsieerimislepingu sõlminud riikidega, nagu Gruusia ja Moldova**, et tagada nende riikide stabiilsus ja võrdne kohtlemine. See peaks toimuma **Lääne-Balkani riikide käimasolevat ühinemisprotsessi kahjustamata**. Samal ajal kutsub komitee üles jätkama tööd Ukraina integreerimiseks ELi siseturule vastavalt assotsieerimislepingule;
20. tunneb tõsist muret selle pärast, et **Venemaa valitsus kasutab ulatuslikult propagandat ja desinformatsiooni**, et õigustada ja varjata oma agressiooni Ukraina vastu. Komitee rõhutab sellega seoses vajadust suurendada ELi vastupanuvõimet küberrünnakutele ja töötada välja üldine strateegia desinformatsiooni vastu võitlemiseks. EL peaks selles võtma ülemaailmse juhtrolli;
21. rõhutab vajadust **toetada Venemaa ja Valgevene sõltumatut kodanikuühiskonda ja ajakirjanikke** ning hoida sidekanalid nendega avatuna. Komitee mõistab teravalt hukka repressioonide laine Venemaal, nagu ka rahumeelsete meeleavaldajate vahistamise, meedia lämmatamise ja kodanikuühiskonna hääle mahasurumise;

22. kutsub üles võtma ühiseid solidaarsusmeetmeid, et boikoteerida Venemaalt pärit tooteid ja teenuseid. Komitee rõhutab vajadust **katkestada koostöö Venemaa ettevõtete ja organisatsioonidega, kes toetavad Putini poliitikat**. Komitee mõistab hukka kollektiivsest boikoteerimisest kõrvalehoidmise, püüdes saavutada mis tahes kasu;
23. tunnistab, et sõda ja kõik sellega seotud meetmed, eelkõige sanktsioonid, avaldavad liikmesriikidele ja naaberriikidele **sotsiaal-majanduslikku** mõju, millela EL peab olema valmis tegelema. Komitee juhib tähelepanu sellele, et kriis näitab vajadust tugevdada siseturgu ja selle toimimist. Komitee rõhutab, et väga oluline on kompenseerida sanktsioonidest mõjutatud Euroopa ettevõtetele tekkiv kahju, ning toonitab vajadust analüüsida põhjalikult sanktsioonide mõju, et olla valmis leevendama nende majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi;
24. rõhutab tõsist mõju mitmele **tööstussektorile**. Komitee juhib tähelepanu sellele, et lisaks energiale on Venemaal ja Ukrainal märkimisväärne osa selliste metallide nagu nikkel, vask ja raud, ning oluliste toorainete, nagu neon, pallaadium, titaan ja plaatina, impordis ELi. Need on kriitilise tähtsusega mitme strateegilise tööstussektori, sealhulgas kaitsetööstuse ja mikrokiipide tootmise jaoks;
25. rõhutab vajadust kiirendada **Euroopa strateegilise ja tehnoloogilise autonoomia** arendamist ning kutsub ELi juhte üles kinnitama oma ühtsust ja otsustavust muuta Euroopa Liit sõltumatumaks ja suveräänsemaks jõuks, parandades meie kaitsevõimet ja piirates meie sõltuvust energiast, kriitilise tähtsusega toorainetest ja toiduainetest;
26. rõhutab, et oluline on vähendada **ELi energiasõltuvust kolmandatest riikidest, eelkõige Venemaast**. Komitee kutsub üles koostama toimiva kava energiaallikate mitmekesistamiseks liikmesriikide energiaallikate jaotuses ning tunnustab Versailles' deklaratsioonis esitatud sellekohaseid ettepanekuid³. Komitee tõdeb, et energiavarustuse kindlus ja jätkusuutlikkus on pikas perspektiivis võimalik täielikult saavutada üksnes juhul, kui edendatakse vähese CO₂ heitega või süsinikuvabade energiaallikate kasutamist ning kasutatakse ulatuslikumalt kohalikke ja taastuvaid energiaallikaid. Komitee pooldab teadusuuringutesse tehtavate investeeringute kiirendamist, eesmärgiga töötada välja uued puhtad tehnoloogiad, et tagada ELi energiasüsteemi vastupanuvõimeline ja jätkusuutlik tulevik;
27. rõhutab vajadust **diferentseerida liikmesriikide eelarvestrateegiaid**, et säilitada võla jätkusuutlikkus eelkõige suure valitsemissektori võla liikmesriikides. Madala ja keskmise võlatasemega liikmesriigid peaksid seadma prioriteediks avaliku sektori investeeringute laiendamise. Komitee rõhutab, kui oluline on seada esikohale **avaliku sektori investeeringute laiendamine**, et suurendada ELi majanduse **vastupanuvõimet**;
28. tunneb muret paljudes **transpordisektori** osades valitseva hädaolukorra pärast ja kutsub komisjoni tungivalt üles pöörama teatistes „REPowerEU: Euroopa ühismeede taskukohaseks, kindlama ja kestlikuma energiavarustuse tagamiseks“⁴ nimetatud ajutise kriisiraamistiku

³ Riigipeade ja valitsusjuhtide 10.–11. märtsi 2022. aasta mitteametlikul kohtumisel vastu võetud Versailles' deklaratsioon, <https://www.consilium.europa.eu/media/54799/20220311-versailles-declaration-et.pdf>.

⁴ [COM\(2022\) 108 final](#) – REPowerEU: Euroopa ühismeede taskukohaseks, kindlama ja kestlikuma energiavarustuse tagamiseks.

väljatöötamisel asjakohast tähelepanu transpordisektori kriisile, mis on tekkinud äärmiselt suurte kütuse- ja elektrikulude tõttu. Komitee manitseb ettevaatlikkusele regulatiivsete menetluse lõdvendamisel, tagamaks, et see ei nõrgenda sotsiaalseid ja keskkonnastandardeid;

29. rõhutab, et konfliktil on paratamatult tõsised tagajärjed ELi põllumajandus- ja toidutootmissektorile, mis vajab täiendavat toetust. Sellega seoses toonitab komitee, et EL peab suurendama oma pühendumust kindlustada **jätkusuutlikud toidusüsteemid**, tagades samal ajal kvaliteetsete toiduainete taskukohasuse kõigile. Eelkõige peab EL parandama oma toiduga kindlustatust, vähendades sõltuvust oluliste põllumajandustoodete ja sisendite impordist. Lisaks seisavad tarbijad kõigis ELi liikmesriikides silmitsi toidu- ja energiahindade märkimisväärsel tõusuga, mis võib suurendada vaesust ELis;
30. rõhutab, et Ukraina ja Venemaa on mitmete põllumajandustoodete, näiteks teravilja ja õliseemnete olulised eksportijad. Komitee märgib, et nende riikide ekspordihäired on juba kaasa toonud **põllumajandustoorme hindade tohutu tõusu kogu maailmas** ning selle tagajärjed on tuntavad eelkõige maailma kõige vaesemates riikides ja kõige vaesemad inimesed kannatavad seetõttu kõige rohkem;
31. rõhutab, et sõja tagajärgedega tegelemine ei tohiks toimuda kliimameetmete ja kestlikkuse arvelt, nagu on ette nähtud ÜRO kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030, mis on eelkõige rahu, julgeoleku ja vaesuse vähendamise tegevuskava. Komitee toonitab vajadust liikuda ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamise ja õiglase ülemineku suunas **Euroopa roheline kokkuleppe** kaudu, rõhutades, et erakorralisi erandeid saab võimaldada üksnes piiratud ajaks;
32. on seisukohal, et **sõjalisest konfliktist tulenev keskkonnamõju**, mis on tekkinud pommirünnakute, nafta- ja gaasilekete ning keemiatehastes või tuumajaamades toimunud vahejuhtumite tagajärjel, on nii Ukraina kui ka ELi elanikkonna jaoks väga murettekitav. Komitee rõhutab, et EL peab aitama kaitsta keskkonda ja heastada sellele sõja tekitatud kahju ning karistama keskkonnakuritegude eest, kuna neil on paratamatult pikaajaline mõju;
33. rõhutab **vajadust jääda solidaarseks ja arendada edasi ühiseid Euroopa lahendusi**, et jagada majanduslikust mõjust tulenevat koormust, ning teeb ettepaneku töötada välja paindlik Euroopa vahend. Komitee märgib, et kõige enam mõjutatud riikide puhul võib osutuda vajalikuks riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kinnitamine ja läbivaatamine, iseäranis stagflatsiooni ohu valguses. Komitee tunnistab, et sissetung Ukrainasse mõjutab otseselt kõiki ELi liikmesriike ja nende kodanikke ning et inimkaotuseid ja tagajärgi ukrainlastele ei saa rahas mõõta, mistõttu on vaja ELi-sisest solidaarsust ja ELi pikaajalist solidaarsust Ukrainaga;
34. tunneb heameelt Versailles' deklaratsioonis⁵ väljendatud kohustuse üle suurendada **Euroopa rahutagamisrahastu** kasutamist. Komitee rõhutab, et EL peaks liikuma tugevama poliitilise integratsiooni suunas, mis võiks toetada ühist välispoliitikat, ja kutsub liikmesriike üles asuma viivitamatult rakendama tõeliselt ühist ja tõhusat **kaitsesüsteemi**, mis tugevdaks märkimisväärselt Euroopa suutlikkust end kaitsta;

5

Riigipeade ja valitsusjuhtide 10.–11. märtsi 2022. aasta mitteametlikul kohtumisel vastu võetud Versailles' deklaratsioon, <https://www.consilium.europa.eu/media/54799/20220311-versailles-declaration-et.pdf>.

35. tunnistab, et tuumaelektrijaamade okupeerimine tekitab muret kohaliku elanikkonna ja kogu Euroopa **tuumaohutuse** pärast, ning kutsub üles täielikule koostööle kõigi asjaomaste poolte ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuriga, et jälgida olukorda ja hoida ära mis tahes radioaktiivne kiirgus;
36. rõhutab, et **poliitilised juhid peavad ELi kodanikega suhtlemisel väljenduma selgelt** ja selgitama sõjakulusid. Komitee toonitab, et rahul on oma hind ja me kõik peame maksma selle hinna, mis tuleb liikmesriikide vahel ära jagada;
37. kutsub **ELi ja selle liikmesriike üles koostama Ukraina jaoks asjakohase abi- ja taastekava**, et toetada Ukraina majandust ja hävitatud taristu ülesehitamist. Komitee rõhutab, et Venemaa Föderatsioon peab kandma vastutust Ukraina taristu, sealhulgas tsiviil- ja eluhoonete hävitamise ning märkimisväärse majandusliku kahju eest ning Venemaalt nõutakse tema agressiivsest tegevusest põhjustatud kahju hüvitamist;
38. kohustub **olukorda tähelepanelikult jälgima, innustades teabevahetust Euroopa kodanikuühiskonna organisatsioonide toetuse teemal kohapeal, ergutades tõelist dialoogi Ukraina kodanikuühiskonna organisatsioonidega**, sealhulgas tööandjate organisatsioonide ja ametiühingutega nende alaliste dialoogimehhanismide kaudu. Komitee kohustub jälgima pagulaste olukorda nii kohapeal kui ka naaberriikides, pakkudes Ukraina rahvale täielikku toetust.

Brüssel, 24. märts 2022

Christa Schweng
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president
